

OTSUS

30.12.2025 nr 5-5/2025-059

Koondumisele nr 46/2025 Lantmännen ek för / Leipurin Oyj ja Kebelco AB loa andmine

1. Koondumine

05.12.2025 esitas Lantmännen ek för (Rootsi registrikood 769605-2856) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid 15.08.2025 Lantmännen ek för ja ASPO OYJ (Soome registrikood 1547798-7) ning SWED HANDLING AB (Rootsi registrikood 556370-9376) Leipurin Oyj (Soome registrikood 2216856-8) ja Kebelco AB (Rootsi registrikood 556587-9615) aktsiate müügilepingu (edaspidi leping). Lepingu kohaselt omandab Lantmännen ek för 100% Leipurin Oyj ja Kebelco AB aktsiatest.

Tehingu tulemusel omandab Lantmännen ek för valitseva mõju Leipurin Oyj ja Kebelco AB üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 05.12.2025 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teadaande väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle. KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks Lantmännen ek för, Leipurin Oyj ja Kebelco AB.

Lantmännen ek för on põllumajanduslik kooperatiiv, mis kuulub ligikaudu 17 000 Rootsi põllumehele. Igal kooperatiivi liikmel on üldkoosolekul üks hääl ning kõik liikmed osalevad kontserni kasumi jagamises. Ükski liige ei oma Lantmännen ek för üle valitsevat mõju. Lantmännen ek för on Lantmännen kontserni emaettevõtja. Lantmännen ek för tegevusalaks on teravilja, põllumajandustehnika, varuosade ja seadmete müük. Lantmänneni kontserni ettevõtjad on tegevad põllumajanduses, energias, masinatööstuses, kinnisvaras ja toiduainetetööstuses.

Põllumajandus on Lantmänneni kontserni põhiäri, mis seisneb teraviljadega kauplemises ning taime- ja loomakasvatuses kasutatava põllumajandustehnika, seadmete ja varuosade müügis ning nendega seonduvate teenuste pakkumises. Lantmännen kontserni emaühinguna tegeleb põllumajanduse divisjoni äritegevusega Rootsis.

Lantmänneni kontserni energia ärisuuna ettevõtjad toodavad ja müüvad jätkusuutlikku etanoolikutust, valgupõhist sööta, süsinikdioksiidi, tärklisetooteid, gluteeni, viina, beetaglütkaani, kaeravalku, alkülaatbenssiini ja määrdaineid. Ärisuuna alla kuuluvad Lantmännen Biorefineries ja Lantmännen Aspen ühingud, sh 100% või väiksema osalusega tüdarettevõtjad Rootsis, Soomes, Taanis, Prantsusmaal, Saksamaal, Ühendkuningriigis, Lõuna-Koreas ja Ameerika Ühendriikides.

Lantmänneni kontserni toiduainetetööstuse ärisuund rafineerib haritavalt maalt pärinevat toorainet ja toodab jahu, leivatooteid, hommikusöögitooteid, pastat ja pannkooke ning tegeleb liha ja lihatoodete tootmisega. Toidu ärisuuna alla kuuluvad Lantmännen Unibake, Lantmännen Cerelia ja Scan Sweden ühingud. Ärisuund tegeleb toiduainete tootmisega 14 riigis ning müüb tooteid enam kui 60 riiki. Lantmänneni kontserni ettevõtjatele kuuluvad muuhulgas tuntud toiduainete kaubamärgid Leibur, Kungsörnen, Axa, Start!, Bonjour, Hatting, Schulstad, Finn Crisp, Amo, Vaasan ja Myllyn Paras. Toidu ärisuunda kuuluv Scan Sweden on Rootsi juhtiv liha ja lihatoodete tootja. Scan Swedenil on tootmisüksused Kristianstadis, Skaras, Linköpingus ja Halmstadis Rootsis. Lantmännen viis märtsis 2024. a lõpule HKScani Rootsi äride omandamise, mille järgselt HKScani Rootsi ärid nimetati ümber Scan Swedeniks. Lantmänneni tüdarettevõtja Lantmännen Unibake AB viis 01.09.2025 lõpule Boboli Benelux B.V. omandamise. Boboli Benelux B.V. tegeleb vahemeremaade saiatoodete (focaccia, pitsad, pitsapõhjad) tootmise ja müügiga eelkõige Beneluxi regioonis, Ühendkuningriigis ja Saksamaal.

Lantmänneni kontserni masinatööstuses on Swecon on ehitus- ja inseneeriamasinate turustaja ning Volvo Construction Equipmenti partner. Swecon pakub oma teeninduskeskuste kaudu laia valikut ehitustehnikat, seadmeid, varuosi, koolitust, hooldust ja tuge. 2025. a juunis sõlmis Lantmännen ek för lepingu Sweconi müümiseks Volvo Construction Equipmentile. Käesoleval hetkel ei ole Sweconi müük veel lõpule viidud.

Lantmänneni kontserni kinnisvara ärisuuna eesmärk on pakkuda kontserni ettevõtjatele sobivaid äripindu, samuti teenida kasumit kolmandatele isikutele kinnisasjade üürileandmiselt. Lantmännen ek förile kuulub 50% osalus Scandagra kontsernis, mille üle Lantmännen ek för omab ühist valitsevat mõju koos Taani põllumajanduskooperatiiviga DLG. Scandagra kontsern tegeleb loomasööda tootmise ja müügiga, väetiste, taimekaitsevahendite ostmise ja müügiga, teravilja, rapsi, seemnete ja silotarvikute ostmise ja müügiga, põllumajandustarvikute hulgi- ja jaekaubandusega Baltikumis ja Poola.

Lantmänneni kontserni ettevõtjad, kelle oli Eestis 2024. a käive:

- 1) [...], mille tegevusalaks on teravilja, põllumajandustehnika, varuosade ja seadmete müük.
- 2) AKTSIASELTS LEIBUR (Eesti), mille tegevusalaks on värskete pagaritoodete tootmine ja müük;
- 3) [...] (Leedu), mille tegevusalaks on värskete pagaritoodete tootmine ja müük
- 4) Lantmännen Unibake Estonia AS (Eesti), mille tegevusalaks on külmutatud pagaritoodete tootmine ja müük pooltoodetena;
- 5) [...] (Soome), mille tegevusalaks on põllumajandustoodete tootmine ja müük;
- 6) [...] (Soome), mille tegevusalaks on põllumajandustoodete tootmine ja müük;
- 7) [...] (Soome), mille tegevusalaks on näkileibade tootmine ja müük;
- 8) [...] (Rootsi), mille tegevusalaks on veskitoodete tootmine ja müük;
- 9) [...] (Rootsi), mille tegevusalaks on kütuste, määrdainete ja kemikaalide tootmine ja müük;
- 10) [...] (Rootsi), mille tegevusalaks on toidu koostisosade tootmine ja müük;
- 11) [...] (Rootsi), mille tegevusalaks on lihatoodete tootmine ja müük;

- 12)[...] (Saksamaa), mille tegevusalaks on ehitus- ja inseneerimismasinate ning rasketehnika müük;
- 13) Aktsiaselts Swcon (Eesti), mille tegevusalaks on ehitus- ja inseneerimismasinate ja rasketehnika müük;
- 14)[...] (Rootsi), mille tegevusalaks on ehitus- ja inseneerimismasinate ja rasketehnika müük;
- 15)[...] (Soome), mille tegevusalaks on masinate varuosade müük.

Scandagra Eesti Aktsiaselts (Eesti) on Lantmännen ek för ja Taani põllumajanduskooperatiivi DLG ühise valitseva mõju alla. Scandagra Eesti Aktsiaselts tegevusalaks on jõusööda tootmine ja müük, taimekasvatuse sisendite müük, loomatarvikute hulgi- ja jaemüük ning teraviljakaubandus.

Leipurin Oyi on Soomes registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on toiduainete, toidu koostisosade / tooraine ja pagaritoodete hulgimüük. Leipurini kontserni emattevõtja on Leipurin Oyi. Leipurini kontserni kuuluvad Kobia AB, UAB Leipurin, SIA Leipurin, LT HC One Oy, LT HC Two Oy ning Leipurien Tukku Oyj ja tema tütarettevõtja Leipurin Estonia AS, mille tegevusalaks on toidu, jookide- ja tubakatoodete hulgimüük. Leipurini kontserni peamine geograafiline tegevuspiirkond hõlmab Soomet, Rootsit, Eestit, Lätit ja Leedut.

Kebelco AB on Rootsis registreeritud äriühing, mille tegevusalaks on toiduainete, toidu koostisosade / tooraine ja pagaritoodete hulgimüük.

3. Õiguslik hinnang

3.1. Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2. Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määrus nr 69 „Koondumise teate esitamise juhendi“ (edaspidi juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Lantmänneni kontsern tegeleb toidu koostisosade, veskitoodete ja pagaritoodete (pooltoidete) tootmise ja müügiga. Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad ning Kebelco AB on hulгимүүјјад, kes ostavad ning seejärel müüvad toiduaineid/koostisosi ning toidukaupu klientidele, kes tegutsevad pagaritööstuse, toitlustuse ja toidukaupade turgudel. Seega esinevad koondumise osaliste äritegevustes horisontaalsed kattuvused ja vertikaalsed seosed. Konkurentsiamet on oma varasemas otsuses käsitlenud tootjate otsemüüke ja hulгимүүјји ühe tooteturuna, viidates koos tootmisele ja hulгимүүјјиге¹. Järgnevalt toob Konkurentsiamet välja koondumise osaliste Lantmänneni kontserni ja Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate ning Kebelco AB horisontaalselt kattuvad kaubaturud.

Toidutööstuses kasutatavad toorained/koostisosad (v.a veskitooted) hõlmavad väga mitmekülgset ainete valikut. Lantmänneni kontsern toodab järgmisi koostisosad/toorained: gluteen, taimsed valgud (välja arvatud gluteen) koos võimalike segmentidega ning beetaglükanaid. Lantmänneni kontsern ei tooda Eestis toidutööstuses kasutatavaid tooraineid/koostisosi, vaid tegeleb üksnes välismaal Lantmänneni kontserni poolt toodetud toorainete/koostisosade müügiga. Koostisosade/toorainete osas on Lantmänneni kontsern mūūnud Eestis tööstusettevõtjatele marginaalses koguses [...] (umbes [...] euro väärtuses). Tegemist oli ühekordse testmūūgiga ning mūūdi üks partii [...]. Enne ega pärast 2024. aastat ei ole Lantmännen kontsern [...] Eestis mūūnud ning pärast testmūūki [...]. Seega tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Veskitoodete seast saab nende kasutuseesmärgi, omaduste ja nõudluse põhjal eristada järgmisi tootegruppe: jahud (sh nisujahu, rukkijahu ja muud jahud), helbed, kruubid, manna ja riis, pasta, helbed, müsli ja granola, seemned, ning herved, läätsed ja oad. Veskitooted müüakse tootjate poolt erinevat tüüpi klientidele, nt jaekaubandusettevõtjatele (kes müüvad neid edasi lõpptarbijale või kasutavad kauplustes asuvates pagaritöökodades), hulгимүүјјяте (kes müüvad neid toiduteeninduse/HoReCa sektori klientidele, tööstuslikele toidutootjatele ja pagaritöökodadele) ning toidutööstusele (tööstuslikele toidutootjatele ja pagaritöökodadele). Lantmänneni kontsern ei tooda Eestis toidutööstuses kasutatavaid veskitooted, vaid tegeleb üksnes välismaal Lantmänneni kontserni poolt toodetud veskitoodete müügiga. Jahu müüb Lantmänneni kontsern Eestis üksnes toitlustus- ja tööstusettevõtjatele, mitte hulгимүүјјяте. Leipurin Oyi-ga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad ja Kebelco AB on hulгимүүјјад, kes ostavad ja müüvad edasi erinevaid veskitooted (sh jahu). Seega tegelevad mõlemad koondumise osalised jahu müügiga toitlustus- ja tööstusettevõtjatele. Koondumise teate kohaselt oli koondumise osaliste hinnangul 2024. a jahu müügi kogumaht toitlustus- ja tööstusettevõtjatele Eestis ligikaudu 15 000 000 eurot². Koondumise osaliste Lantmänneni kontserni ning Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate, Kebelco AB ühine turuosa oli ligikaudu [5-10]% ning tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Pagaritööstus tegeleb muuhulgas selliste toodete nagu leiva ja saia, magusate küpsetiste, soolaste küpsetiste, küpsiste, valmispitsade, külmutatud küpsetiste, tortillade ja muude snäkkide tootmise ja müügiga. Pagaritoodetes kasutatavad toorained on näiteks jahu, või, suhkur ja vesi. Pagaritooted, mis ei ole pakendatud tarbijale, müüakse enamasti sügavkülmutatult pooltootena. Pooltoided on termin pagaritoodete kohta, mida toodetakse klientidele külmutatult ja mida tuleb kliendi poolt kergitada, küpsetada, sulatada ja/või soojendada enne, kui neid saab müüa, serveerida või tarbida. Koondumise osalised tegelevad ka külmutatud leiva ja saia kui pooltoidete müügiga toitlustus- ja tööstusettevõtjatele. 2024. a

¹ Vt. Konkurentsiameti 16.05.2022 otsus, koondumisele nr 43 / 2021 A/S Dobeles Dzirnāvnieks ja AB Baltic Mill loa andmine koos kohustustega.

² Koondumise teate kohaselt ei ole koondumise teate esitajale andmed avalikult kättesaadavad, kui suur oli jahu toitlustus- ja tööstusettevõtjatele müümise turu kogumaht Eestis 2024. a. Seega on koondumise osaliste hinnang turumahu osas.

külmutatud saia ja leiva kui pooltoote müügi kogumaht tootlustus- ja tööstusettevõtjatele Eestis oli ligikaudu 1 620 000 eurot³. Koondumise osaliste Lantmänneni kontserni ning Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate, Kebelco AB ühine turuosa oli ligikaudu [5-10]% ning tegemist ei ole horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Külmutatud leiva ja saia pooltoodetena hulgitüüpidele müümise ning külmutatud magusate pagaritoodete pooltoodetena hulgitüüpidele müümise kaubaturgudel, millel tegutseb Lantmänneni kontsern ning toidu, joogi ja tubakatoodete hulgitüügi kaubaturul (kitsamalt toidukaupade hulgitüük tootlustus- ja tööstusettevõtjatele hulgitüügi kaubaturul), millel tegutseb Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate, Kebelco AB, vahel on vertikaalsed seosed.

Koondumise teate kohaselt oli koondumise osaliste hinnangul 2024. a külmutatud saia ja leiva kui pooltootena hulgitüüpidele müümise kaubaturu kogumaht Eestis ligikaudu 4 000 000 eurot. Lantmänneni kontserni turuosa külmutatud leiva ja saia pooltoodetena hulgitüüpidele müümise turul Eestis on ligikaudu [0-5]%. 2024. a oli külmutatud magusate pagaritoodete pooltootena hulgitüüpidele müümise kaubaturu kogumaht Eestis ligikaudu 1 500 000 eurot ning Lantmänneni kontserni turuosa külmutatud magusate pagaritoodete pooltoodetena hulgitüüpidele müümise turul Eestis on ligikaudu [5-10]%. 2024. a oli toidukaupade tootlustus- ja toidutööstusettevõtjatele hulgitüügi kaubaturu kogumaht Eestis ligikaudu 742 000 000 eurot. Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate, Kebelco AB turuosa toidukaupade tootlustus- ja toidutööstusettevõtjatele hulgitüügi segmendis on turuosa ligikaudu [0-5]%. Seega puuduvad koondumise osaliste vahel Eestis vertikaalselt mõjutatud kaubaturud.

Samuti on teoreetiline vertikaalne seos külmutatud kiirtoidusaiade pooltoodetena hulgitüüpidele müümise ning toidukaupade hulgitüügi vahel, kuid Leipurin Oyi ja temaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjate, Kebelco AB ei müü külmutatud kiirtoidusaiasid Eestis edasi. Lantmänneni kontsern iseenesest müüb külmutatud kiirtoidusaiasid pooltoodetena Eesti hulgitüüpidele, kuid Lantmänneni kontserni hinnangul on turumaht ligikaudu 1 500 000 eurot ning Lantmänneni Eesti käive 2024. aastal külmutatud kiirtoidusaiade pooltoodetena hulgitüüpidele müümisest oli ligikaudu [...] eurot ja turuosa seega ligikaudu [5-10]%. Vastavalt ei ole ka külmutatud kiirtoidusaiade pooltoodetena hulgitüüpidele müümise kaubaturg Eestis vertikaalselt mõjutatud turg.

Kuivõrd koondumise puhul ei teki koondumise osaliste tegevustes juhendi § 8 lõike 3 punktide 1 ja 2 tähenduses horisontaalselt ega vertikaalselt mõjutatud kaubaturgusid, ei ole kaubaturgude ega nende geograafiliste ulatuste täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

4. Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

³ Koondumise teates toodud koondumise osaliste hinnang turumahu osas.

Kuigi koondumise osaliste tegevustes esinevad nii horisontaalsed kattuvused kui ka vertikaalsed seosed, ei teki antud koondumise tulemusel siiski horisontaalseid ega ka vertikaalselt mõjutatud kaubaturge juhendi tähenduses, kuna koondumise osaliste ühine turuosa jääb kõigil kaubaturgudel alla 15%. Koondumise järgselt tegutsevad kaubaturgudel mitmed konkurendid ning olukord kaubaturgudel ei anna alust arvata, et koondumise osaliste positsioon võimaldaks neil tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Eelnevale tuginedes on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturu struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eelnevast ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Lantmännen ek för ja Leipurin Oyj ning Kebelco AB koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kadri Lepikult
konkurentsiameti juhataja

Anneli Laurits
Anneli.Laurits @ konkurentsiamet.ee